

Udkast til talepapir

Til brug ved besvarelse af samrådsspørgsmål X-Z
i Folketingets Retsudvalg den 29. marts 2007

Samrådsspørgsmål X:

”Ministeren bedes redegøre for forløbet i sagen om udlevering af Søren Kam fra Tyskland. Ministeren bedes herunder

- a) redegøre for, hvorfor ministeren stiltiende har accepteret, at Tyskland bryder målsætningen i rammeafgåelsen om, at en europæisk arrestordre behandles og fuldbyrdes som en hastesag, og først træffer beslutning adskillige måneder for sent, og
- b) redegøre for afgørelsen fra landsretten i München i forhold til rammeafgåelsen om den europæiske arrestordre, herunder det forhold, at landsretten i München påberåber sig kontrol af dobbelt strafbarhed, når dette er i modstrid med den europæiske arrestordres art. 2, stk. 2.”

1. Folketingets Retsudvalg har (i samrådsspørgsmål X) bedt mig om at redegøre for forløbet i sagen om udlevering af Søren Kam fra Tyskland til strafforfølgning her i landet.

2. Som det er udvalget bekendt, har Justitsministeriet – efter anmodning fra Lyngby Politi – udstedt en europæisk arrestordre på Søren Kam med henblik på strafforfølgning her i landet for drabet på redaktør Clemmensen den 30. august 1943 i Lyngby.

Da Søren Kams opholdssted er kendt, blev den europæiske arrestordre sendt til de tyske myndigheder, dér hvor Søren Kam bor.

Dette skete i to omgange, idet de tyske myndigheder i relation til den oprindelige udleveringsbegæring (af 17. marts 2005) meddelte, at man ikke kunne imødekomme udleveringsbegæringen, da den tyske forfatningsdomstol havde underkendt den tyske gennemfø-

reelseslov vedrørende rammeafgørelsen om den europæiske arrestordre.

Justitsministeriet genfremsendte derfor den 8. august 2006 den europæiske arrestordre vedrørende Søren Kam til de tyske myndigheder.

Anklagemyndigheden i München oplyste den 21. september 2006, at Søren Kam på baggrund af den danske udleveringsbegæring var blevet varetægtsfængslet den 20. september 2006.

Søren Kam blev løsladt den 12. oktober 2006 efter kendelse fra landsretten i München (Oberlandesgericht München). Baggrunden for løsladelsen var, at retten ikke fandt, at der var nogen fare for, at Søren Kam ville unddrage sig retsforfølgning eller udlevering ved at holde sig skjult i Tyskland eller flygte ud af landet, mens sagen om udlevering blev vurderet.

Selve afgørelsen af, om der kunne ske udlevering af Søren Kam til strafforfølgning her i landet, blev truffet af den tyske landsret i München den 31. januar 2007.

Som bekendt blev resultatet, at Søren Kam ikke kan udleveres fra Tyskland til Danmark.

Begrundelsen for afgørelsen er, at forholdet – drabet på Carl Henrik Clemmensen – efter tysk ret anses for forældet, hvilket i medfør af den tyske udleveringslov indebærer, at udlevering ikke kan finde sted.

Jeg kan i den forbindelse nærmere henvide til den danske oversættelse af afgørelsen, som jeg – i fortrolig form – fremsendte til Retsudvalget den 7. februar 2007.

Den pågældende kendelse fra den tyske landsret er – ifølge det oplyste – endelig, og der kan derfor ikke

peges på yderligere retlige skridt, som kan tages i sagen.

Jeg kan i øvrigt oplyse, at Justitsministeriet fra den tyske anklagemyndighed har modtaget oplysning om, at man – med samme begrundelse som den tyske landsret – har henlagt efterforsknings sagen mod Søren Kam.

3. For så vidt angår underspørgsmålet a) kan jeg oplyse, at jeg ikke har noget grundlag for at udtale mig om sagsbehandlingstiden ved de tyske myndigheder.

Det, jeg kan sige, er, at der efter EU-rammeafførelsen om den europæiske arrestordre ikke gælder noget krav om, at en afgørelse om, hvorvidt en udleveringsbegæring kan imødekommes eller ej, skal træffes inden for en bestemt tidsfrist.

Der er således efter rammeafmålingen alene tale om vejledende tidsfrister, der så vidt muligt skal overholdes.

Bl.a. i lyset heraf har jeg ikke fundet anledning til at rejse spørgsmål om overholdelse af tidsfrister over for de tyske myndigheder. Jeg henviser i den forbindelse nærmere til Justitsministeriets tidligere besvarelse af spørgsmål nr. 25 af 13. oktober 2006 fra Folketingets Retsudvalg.

4. Hvad endelig angår underspørgsmål b), kan jeg oplyse, at der ikke er tale om, at de tyske myndigheder har givet afslag på udleveringsanmodningen under henvisning til, at det pågældende forhold, som er omfattet af den såkaldte positiv-liste, ikke er strafbart efter tysk ret.

I forhold til positiv-listen er Tyskland – ligesom de øvrige EU-medlemslande, herunder Danmark – for-

pligtet til ikke at stille krav om såkaldt dobbelt straffbarhed (dvs. at den pågældende lovovertrædelse er strafbar såvel i det land, som udsteder den europæiske arrestordre, som i det land, der skal fuldbyrde arrestordren).

Det forhold, at en lovovertrædelse er omfattet af positiv-listen, betyder imidlertid ikke, at der automatisk skal ske udlevering. EU-rammeafførelsen om den europæiske arrestordre indeholder således en række afslagsgrunde, som kan føre til, at en udleveringsbegæring ikke imødekommes.

For det første indeholder rammeafførelsen en række obligatoriske afslagsgrunde, i hvilke tilfælde medlemsstaterne skal afslå at fuldbyrde en arrestordre.

Endvidere indeholder rammeafførelsen en række bestemmelser, hvor medlemsstaterne ved gennemførelsen i national ret kan vælge at indføre regler om, at

udlevering til andre medlemsstater kan afslås – de såkaldte fakultative afslagsgrunde.

I de tilfælde, som er omfattet af de fakultative bestemmelser, er det overladt til medlemsstaterne, dels om de overhovedet vil gøre brug af de pågældende afslagsgrunde, dels om de i givet fald vil udforme gennemførelsesbestemmelserne som ufravigelige bestemmelser eller som bestemmelser, hvorefter det beror på et konkret skøn, om udlevering skal afslås.

Én af de fakultative afslagsgrunde i EU-rammeafgåelsen omhandler forældelse. Det følger af bestemmelsen, at en medlemsstat kan afslå at fuldbyrde en europæisk arrestordre, hvis der er indtrådt forældelse med hensyn til strafferetlig forfølgning i henhold til lovgivningen i den fuldbyrdende medlemsstat, og denne medlemsstat har jurisdiktionskompetence i medfør af egen lovgivning.

Rammeafgørelsens fakultative bestemmelse om forældelse er som tidligere nævnt gennemført i tysk ret som en obligatorisk afslagsgrund, hvilket indebærer, at en anmodning om udlevering til strafforfølgning skal afslås, hvis den lovovertrædelse, som udleveringen vedrører, er forældet efter tysk ret, og der er tysk strafferetlig jurisdiktionskompetence.

Det var som nævnt denne afslagsgrund – og ikke manglende dobbelt strafbarhed – som førte til afslaget på at udlevere Søren Kam til Danmark.

Jeg kan i øvrigt oplyse, at Justitsministeriet i et tilfælde vedrørende udlevering fra Danmark til en anden EU-medlemsstat har anvendt afslagsgrunden vedrørende forældelse (i den danske udleveringslov) og således givet afslag på strafforfølgning for ét af de forhold, som var angivet i den pågældende europæiske arrestordre.

Samrådsspørgsmål Y:

”Ministeren bedes uddybe og konkretisere sine udtalelser om, at regeringen vil forsøge at få de tyske myndigheder til at genoptage sagen om udlevering af Søren Kam.”

Hvad angår samrådsspørgsmål Y, så vil jeg sige følgende:

Som jeg allerede har nævnt, er den tyske landstrets afgørelse vedrørende udlevering af Søren Kam for drabet på redaktør Clemmensen endelig.

Der kan derfor ikke peges på yderligere retlige skridt, som kan tages, med henblik på at få Søren Kam udleveret til strafforfølgning her i landet for den pågældende forbrydelse.

Jeg kan imidlertid oplyse – som det også har været fremme i pressen – at jeg har modtaget en henvendelse

se fra Simon Wiesenthal Centret og efterfølgende fra Mosaik Trossamfund vedrørende Søren Kams deltagelse i et andet strafbart forhold (end det pågældende drab på redaktør Clemmensen).

Det drejer sig om Søren Kams mulige indblanding i tyveriet af jødiske kirkebøger i København den 31. august 1943.

Det modtagne materiale er videresendt til Københavns Politi med henblik på en vurdering af, om der er grundlag for en straffesag.

Jeg vil naturligvis orientere Retsudvalget, når der foreligger en afgørelse herom.

* * * * *

Samrådspørgsmål Z:

”Hvordan vurderer ministeren i lyset af bl.a. Søren Kam-sagen, at den fremtidige anvendelse af og praksis vedrørende rammeafgåelsen om den europæiske arrestordre vil blive? Ministeren bedes herunder

- a) oplyse, om det er korrekt, at den europæiske arrestordre fortolkes forskelligt i EU-landene, og hvilke kommentarer det i givet fald giver ministeren anledning til,
- b) oplyse, om ministeren kan bekræfte og acceptere, at danske statsborgere er stillet ringere i forhold til tyske, eftersom Tyskland i modsætning til Danmark har bibeholdt princippet om dobbelt strafbarhed,
- c) oplyse, hvordan art. 18, stk. 1b, hvorefter den fuldbyrdende judicielle myndighed kan give samtykke til, at den eftersøgte overføres midlertidigt, skal fortolkes og kan anvendes i praksis,
- d) Oplyse, hvilke initiativer i forhold til rammeafgåelsen ministeren overvejer at tage i forhold til Tyskland og i EU-regi, og

e) **Oplyse, om ministeren vil tage initiativ til at de problemstillinger, som Søren Kam-sagen rejser i forhold til rammeafgåelsen, kommer til at indgå i evaluering af medlemsstaternes gennemførelse af den europæiske ar-restordre.**

1. **Hvad endelig angår samrådsspørgsmål Z, så jeg vil indledningsvis gerne fastslå, at der efter min opfattelse ikke er grundlag for – på baggrund af Søren Kam-sagen – at sige, at rammeafgåelsen om den europæiske ar-restordre ikke fungerer.**

Tværtimod er det min klare opfattelse, at rammeafgåelsen er et velfungerende instrument, som i praksis har betydet en hurtigere og mere effektiv udlevering af lovovertrædere mellem EU's medlemslande.

Når dette er sagt, så vil jeg gerne understrege – som jeg også tidligere har givet udtryk for – at jeg er utro-

lig ærgerlig over, at det ikke lykkedes at få udleveret Søren Kam.

Jeg havde gerne set en anden afgørelse, men jeg må naturligvis respektere den tyske domstols afgørelse i sagen.

2. Som jeg tidligere har nævnt (i forbindelse med besvarelsen af samrådsspørgsmål X), er der med EU-rammeafgørelsen overladt medlemsstaterne en vis frihed med hensyn til anvendelsen af den europæiske arrestordre.

Det gælder navnlig i relation til spørgsmålet om afslagsgrunde, hvor medlemsstaterne som nævnt bl.a. kan vælge at gøre fakultative afslagsgrunde (i rammeafgørelsen) obligatoriske (i deres nationale lovgivning).

Denne mulighed har vi selv benyttet os af i den danske gennemførelseslovgivning vedrørende den europæiske arrestordre, som et bredt flertal i Folketinget jo står bag.

Hertil kommer, at der – ud fra de danske erfaringer med den europæiske arrestordre – ikke er grundlag for at sige, at de forskelligheder, der kan være mellem medlemsstaternes udleveringslovgivninger, har betydet væsentlige problemer i praksis.

Jeg har derfor ikke nogen planer om at tage initiativ til at få ændret ved den nuværende ordning i rammeafgåelsen.

3. I den forbindelse vil jeg gerne understrege, at der efter min opfattelse ikke er grundlag for at sige, at danske statsborgere stilles ringere i forhold til tyske statsborgere.

Som jeg tidligere har oplyst, er der ikke tale om, at de tyske myndigheder har givet afslag på udlevering af Søren Kam under henvisning til, at det pågældende forhold, som er omfattet af den såkaldte positiv-liste, ikke er strafbart efter tysk ret.

Beslutningen om ikke at udlevere Søren Kam er som nævnt begrundet i afslagsgrunden om forældelse.

Hertil kommer, at sagen vedrørende Søren Kam, er den eneste sag, hvor der ikke er sket udlevering fra Tyskland til Danmark. Og jeg kan bl.a. nævne, at det jo i den såkaldte Tønder-sag lykkedes at få udleveret en tysk statsborger, som efterfølgende blev straffet for de forfærdelige handlinger, som den pågældende havde begået.

4. Hvad endelig angår spørgsmålet om betydningen af rammeafgørelsens artikel 18, stk. 1b, kan jeg oplyse, at der er tale om en retshjælpsbestemmelse.

Bestemmelsen tager sigte på den situation, hvor det fuldbyrdende medlemsland endnu ikke har truffet afgørelse om, hvorvidt den eftersøgte kan udleveres til det udstedende medlemsland til strafforfølgning, men hvor det udstedende medlemsland har et hastende behov for at foretage en afhøring af den pågældende.

Det vil bl.a. kunne være relevant, hvis sagen i det udstedende land vedrører flere sigtede, og der til brug for den videre efterforskning er et behov for at kende den eftersøgte holdning til sagen.

Jeg kan oplyse, at vi fra dansk ikke har anvendt bestemmelsen, ligesom vi ikke fra andre medlemslande har modtaget anmodninger om en midlertidig overførsel eller ret til at afhøre den eftersøgte.

6. Som der peges på i det stillede spørgsmål (underspørgsmål e) er der i EU iværksat en evalueringspro-

ces i forhold til anvendelsen af den europæiske arrestordre.

Evalueringen tager sigte på medlemsstaternes praktiske anvendelse af den europæiske arrestordre, og herunder om denne er i overensstemmelse med EU-rammeafgårelsen.

Der er således ikke umiddelbart lagt op til, at evalueringen skal fokusere på spørgsmålet om behovet for ændringer i EU-rammeafgårelsen.

Det er dog klart, at der – såfremt evalueringen viser, at der er væsentlige praktiske problemer med anvendelsen af den europæiske arrestordre – vil kunne blive tale om at drøfte behovet for ændringer i EU-rammeafgårelsen.

Men det er klart, at det er et spørgsmål, som må overvejes meget nøje – og min holdning er i hvert fald, at

vi ikke uden videre skal iværksætte et initiativ, der går ud på at få afskaffet rammeafgørelsens afslagsgrunde, som vi jo i sin tid selv lagde stor vægt på, ikke mindst i lyset af forpligtelsen til at udlevere egne statsborgere.